

AZ EGYENES ADÓK REFORMJÁRA VONATKOZÓ TERVEZETEK AUSZTRIÁBAN.

Az újabbkori államélet viszonyaiból felmerült kérdések között alig van egy, mely nehezebb, kényesebb természetű volna, mint az adóügy.

Ha az egyes európai törvényhozások hosszas, és valljuk be, definitív eredmény nélküli vitáit nézzük, valóban aggódnunk kell, hogy itt egy oly kérdéssel állunk szemben, mely teljesen kielégítő mérvben soha sem lesz megoldható.

Annyi bizonyos, hogy az egyetlen Poroszországot kivéve egyik európai continentalis állam sem dicsekedhetik azzal, hogy adóügye, legalább pár évtizedre, rendezve volna.

A legnagyobb bizonytalanság, a legszembeeszkőbb tétova azonban, legalább a legutóbbi időkig, kétségkívül Ausztriában volt.

Itt az adóügy nemcsak államháztartási, hanem politikai kérdés is, és pedig, mint az osztrák képviselőház legutóbbi vitái is mutatták, két irányban. Politikai kérdéssé avatják a birodalom nem német provinciáinak képviselői, más részről meg azok, kik a dualismusból származó gazdasági kérdésekre való tekintettel, még az adóügy megoldásánál is a quóta, az államadóssági járulék arányaira gondolnak.

Ez lehet az oka, hogy Ausztriában, jóllehet adózási viszonyaiban Nyugat-Európa államai között a legnagyobb aránytalanságok uralkodnak: az adóreform ügye évtizedek vitái után is alig tett egy reményre jogosító lépést előre.

Már a jövedelmi adót behozó 1849. évi október 29-ki patensben is ki volt jelentve, hogy a polgárok jövedelmei minden nemének arányos megadóztatása végett a legközelebbi birodalmi gyűlés elé az egész kérdést felölelő törvényjavaslatok fognak előterjesztetni.

Ez ígérethez képest egy hosszú évtized alatt folyton folytak a reformműhöz az előkészületek a ministeriumban, s a hosszú tárgyalások után készült tervezetek az 1859. évi szeptember hó 7-én kelt legfelső kabineti irattal egy adózók, birodalmi képviselők s ministeri tisztviselőkből alakított bizottsághoz az u. n. „Immediat-Commissióhoz“ utasítottak minden oldalú tárgyalás és megvitatás végett.

E bizottság felülvizsgálván a ministeri tervezeteket, az egyenes adók egész rendszerére kiható javaslatokat tett.

A bizottság két főcsoportra osztá az egyenes adókat, u. m. tárgyi és személyi adókra, s azokhoz a föld- és házadót, ezekhez a kereseti adót s a járadékadót sorolá.

Az adók évenkénti kivetése helyett három évig tartó adózási tartamot hozott javaslatba, hogy ez által az adózók adóiknak évenkénti változása által előidézett bizonytalanságtól szabaduljanak s adózási viszonyainkban bizonyos állandóság hozassék létre.

Az adókivetés helyessége s biztonsága céljából egy részről, hogy az államkincstár érdekei megóvassanak, az összes egyenes adókat felosztási (repartitionalis) adókká kívánta átalakítandónak; más részről az adózók érdekében tág teret óhajtott adni a kivetés elleni felszólalásoknak s az adókivetést az adózókból és tisztviselőkből alakított bizottságokra kívánná bízni. Minden nagyobb vagy több kisebb község részére alakított volna adókivető bizottság, melynek határozatai ellen a kerületi, országos és utolsó forumon a központi bizottsághoz állott volna nyitva a felebbezés.

A földadóra vonatkozólag különösen javaslatba hozatott a föld hozadékainak az érték kataszter elvei szerint való újbóli felvétele és megbecslése. A földadó alapjának kinyomozására nézve javaslatba hozott ezen sarkalatos elvvel egyhangzólag a házak hozadékának a házbér, valamint a szobák száma szerint való osztályozását elveté, s e helyett azoknak haszonértékét hozta javaslatba az adóalap megállapítására, még pedig akkép, hogy a haszonérték megállapításánál nemcsak a házbér hanem a ház alkata s egyáltalán az annak hozadékára befolyó mindennemű körülmények figyelembe vétettek volna. Az így

megállapított haszon 6°/_o alapján tőkésítendő lett volna és az így kinyomozott haszonértékre lett volna kiírva az adóhányad.

A földbirtokra és a házakra a rendes adón kívül az érték bizonyos százaléka pótlékként lett volna kivetendő.

A személyi adóknak, mint említém, két kategóriája hozott javaslatba u. m. a kereseti és a járadékadó.

A kereseti adó alá vétetett volna mindaz a jövedelem, mely a munka által magában véve, vagy természeti erők s tőke által egybekötve éretik el.

A kereseti adó a kivetés céljából két osztályra osztatott volna: az első osztályba soroztattak volna az önálló üzleti vállalatok és foglalkozások, a másodikba a szolgálati és bérszerződésen alapuló szolgálatok.

A kivetés javasoltatott a következőképen: A községi előjáró köteles lett volna a községben lakó első osztályu keresetadó kötelezett névjegyzékét s az üzleti jövedelmi viszonyaikra vonatkozó körülményeket jegyzékbe venni. E jegyzéket a kerületi adóbizottság felülvizsgálván kiadta volna a községi adóbizottságnak, mely minden egyes adóköteles jövedelmét három évi jövedelmi átlag valószínűsége szerint megbecsülte volna. E becslést a kerületi bizottság felülvizsgálta volna, még pedig azzal a joggal, hogy ha a kerületbeli községek adózási viszonyaiban aránytalanságot tapasztalt volna: egyik vagy másik község adóhányadát emelheté, avagy leszállíthatá. A községi hányad emelése ellen a község az országos bizottsághoz folyamodhatott volna.

Az országos bizottság minden egyes adózási tartamra, minden egyes adózási üzletágra nézve minimalis tarifát hozott volna javaslatba; e minimalis tarifa végleges megállapítása a központi adóbizottság jogkörébe utaltatott.

Ez alapon megállapítatván a községi és az országos adóhányad, kiadatott volna az ismét a községnek, a hol az egyénekenkénti repartitio pénzügyi közegek ellenőrzése és felszólalási jog fentartása mellett az adókötelesek képviselői által eszközöltetett volna.

A szolgálati viszonyból származó munkabér után fizetendő adó az adóköteles önbecslése szerint állapítatott volna meg, s az adóhivatalnál beszerzendő adóívek útján rovatott volna le.

A munkaadók kötelesek lettek volna a felett örködni, hogy a munkások adóikat lefizették-e vagy sem.

A járadékadót az állami és nyilvános alapból huzott jövedelmek után az állami közegek állapították volna meg, s az állami pénztárak vonták volna le; az ingatlanokra bekebelezett magán kölcsönök után járó jövedelmek után az adósok fizették volna azt. A vállalati jövedelmek, az üzleti kimutatások, az ingatlanságokra be nem kebelezett kölcsönök a hitelezők vallomásai alapján a kerületi és felebbviteli forumon az országos bizottság által állapították volna meg.

Az immediat commissió ezen javaslatai nyomán készült tervezetek halva születtek, s érdemleges tárgyalás nélkül a feledékenység homályában tűntek el.

De a baj, az adózás egyenetlensége meg volt, ép ezért a kormány nem nyugodott, s rövid szünetelés után ismét felvette a kezdeményezés fonalát.

Különösen hogy az 1867. évi kiegyezés folytán Ausztriában is a parlamentarizmus kormányviszonyok honosultak meg, az adóreform ügye is új stadiumba lépett.

Az u. n. polgári ministerium szakított az immediat commissio által az adók reformjára vonatkozólag felállított elvekkel.

Az immediat commissio javaslatainál példányul a francia egyenes adórendszer szolgált. A föld- és házadóra nézve javaslatba hozott értékkataszter s az összes egyenes adókra nézve felállított repartionalis rendszer mind a francia egyenes adórendszertől átvett sarkalatos elvek.

Az újabbi javaslatok az 1869-ik, valamint az 1874-iek is a porosz adórendszer nyomán készültek.

A polgárministerium pénzügyministere által 1869. évben előterjesztett törvényjavaslatok az egész egyenes adórendszer reformját ölelték fel, azonban csak a földadóról szóló vált törvény nyé; a többi a polgárministerium után következő ministerium visszavonta.

A földadóról szóló ezen s még mindig a végrehajtás stadiumában levő törvény szerint a földadó a föld hozadékának kinyomozása után egy főösszegben állapittatik meg a törvényhozás által; e szerint az, hogy a kinyomozandó tiszta hozadéknak hány százaléka fog szedetui adó fejében, csak akkor

állapították meg, ha a kataszteri hozadék véglegesen meg lesz állapítva.

Ennek fő okául az mondatott, hogy ez által a föld hozadékának megbecslésénél az önérdék háttérbe szorítottatik, mert a kinyomozandó földhozadék csak arány-szám lesz, mely szerint fog kiszámítottatni a kivetendő adó.

A közönséges gazdálkodási mód szerint elérhető tiszta haszon a föld hozadékának megbecslése s a földterületeknek osztályozása útján éretik el; e szerint a kataszteri hozadék megállapításánál az értéktényezők figyelmen kívül hagyatnak.

A becslést egyes becselő kerületek szerint kerületi becselő bizottságok eszközlik, melyek tagjai háromnegyed részben az adózók közül hivatik meg, illetőleg választatik.

A kerületi bizottságok felett állanak az országos bizottságok, melyek az illető országrészen belül eszközlik a tiszta hozadéki fokozatok (Classificationstarife) megállapítását és arányosztását.

A tiszta hozadéki fokozatok végleges megállapítása és az egész birodalomra nézve arányba hozatala a központi bizottságnak van fentartva, mely kétharmad részben választott tagokból áll.

A becslési műveletek vezetését a pénzügyminister központi becselő biztosok által eszközli.

A tiszta hozadéki fokozatok minden egyes becselőkerületre nézve művelési ágak és minőségi osztályok szerint állítottatnak fel. Minőségi osztály nyolcznál több nem lehet.

A tiszta hozadéki fokozatok egyes tételei ellen a községek, nagyobb birtokosok és a kerületi becselő bizottságok a fokozatok megállapítása után az országos bizottsághoz folyamodhatnak.

A tiszta hozadéki fokozatok felállításával a becslési műveletek befejeztetnek, s következik az egyes földrészleteknek a tiszta hozadéki fokozatok egyes tételei alá való besorozása.

A besorozás ellen az egyes földrészletek tulajdonosa az országos bizottsághoz folyamodhatik.

Midőn a sorozás is befejezett tény, a központi bizottság az országos arány helyreállítása végett, a tiszta jövedelmi fokozatokat ismét bírálat alá veszi s végleg megállapítja, e szerint

ott, a hol a sorozások folytán a hozadéki arány megváltozott, az egyensúly ismét helyreállittatik.

Mint tudjuk, a mi földadó törvényünk egészen hasonló elveken nyugszik; az osztrák törvénynek utóbb említett azon intézkedését azonban, hogy a tiszta hozadéki fokozatok a sorozások után ismét felülvizsgáltassanak, nálunk nem fogadták el. Hogy nem lesz-e rá szükség nálunk is, azt a jövő mutatja meg.

Az ezzel kapcsolatosan előterjesztett s a többi egyes adókra vonatkozó törvényjavaslatok nem kerültek ugyan tárgyalás alá, de mivel ezek alapját képezték azon javaslatoknak, melyeket 1874. évben a pénzügyminister De Pretis előterjesztett, nem lesz minden érdek nélkül azokat is rövid vonásokban megismertetni.

A házádóra nézve, a tényleg fennálló s a miénkkel hasonló törvénynyel szemben az a lényeges módosítás javasoltatott, hogy az adóalap a házbér, és ott a hol házbér nem fizettetik, a ház hasznának megbecslése folytán nyomoztassék ki.

Épületfentartási költségek és elhasználás fejében a házbéradó alá veendő községekben a lakrészek átlagos nyers hozadéka arányában 15—30%, oly házaknál, melyek lebontási engedély mellett építették, vagy a melyeknél más a telek és más az épület tulajdonosa 50% vonatott volna le; a becslés útján megállapított épülethozadék alapján adózó községekben pedig minden egyes házra nézve külön állapította volna meg a becslő bizottság a fenntartási költségeket.

Sokkal gyökeresebb módosítások tervezettek az ipari, kereskedői, értelmiségi foglalkozásból, valamint a tőkejövedelmekből folyó és a személyes jövedelmek adóztatására vonatkozólag.

Az ily jövedelmek megadóztatása céljából tényleg hatályban levő kereseti és jövedelmi adók helyett új alapokon nyugvó kereseti, tőkekamat és személyes jövedelmi adó hozatott javaslatba.

A kereseti adó alá tartozott volna mindeu kereseti vállalat vagy haszonhajtó foglalkozás, akár önállóan, akár más személy gyakorlásában folytattassék.

A kereseti adó három osztály szerint vettetett volna ki.

Az I. osztályba tartoztak volna részvénytársulatok által folytatott kereseti vállalatok, takarékpénztárak, előlegezési társulatok s általában mindazon kereseti társulatok, melyeknek vezetői nyilvános számadásra kötelezvék.

A II. osztályba tartozott volna minden más önálló (az I. osztályba nem tartozó) kereseti vállalat és foglalkozás.

A III. osztályba tartozott volna azon jövedelem, mely szolgálati viszonyból vagy bérből származik.

Az adó alapját az I. osztálybeli vállalatoknál az utolsó év tiszta jövedelme, s ott, hol ily jövedelmet kimutatni még nem lehet, az alaptőke 5°/o kamatja képezné.

Ezen vállalatok adóját az évi mérleg és forgalmi kimutatás alapján pénzügyi közegek vetették volna ki.

A II. osztálybeli vállalatoknál az adó alapját ezen vállalatoknak becselő bizottságok által megállapított átlagos jövedelme képezné. Ily becselő s egyuttal adókivető bizottság minden járásban és jelentékenyebb városban alakított volna; elnöke egyuttal egy pénzügyi tisztviselő leendott; tagjai fele részben az adózók sorából (az elnököt is hozzászámítva) a kormány által hivattak volna meg, fele részben pedig a járásbeli (városi) iparlázók által választattak volna.

A III. osztálybeli jövedelemadó alapját az állandó évi fizetés és egyéb illetmények képezték volna, melyeket rendszerint a kifizetésre kötelezett személyek tartoztak volna bejelenteni.

Minden ipar- és kereskedelmi kamara területén felülvizsgáló bizottság alakított volna, tagjai felerészben a pénzügyministerium által hivattak volna meg, felerészben az ipar- és kereskedelmi kamara által választattak volna.

Az elnököt a pénzügyministerium nevezte volna ki.

A felülvizsgáló bizottság intézte volna el az első folyamodású (járású és városi) bizottságok által kivetett adó elleni felszólalásokat, s azok vetették volna ki közvetlenül azon nagyobb gyárak kereseti adóját, melyek alaptökéje 100,000 forintnál nagyobb.

Az I. és III. osztálybeli adó évenként, a II. osztálybeli pedig minden másodévben vettették volna ki, a pénzügyi törvény által megállapítandó százalékkal.

Az adó kiszabásánál a II. osztályban a kipuhatolt évi tiszta jövedelemből kereskedelmi és gyári vállalatoknál 10%, minden egyéb iparvállalatoknál 20% vonatott volna le; — a III. osztályban 600 frtig csak 1 frt adó fizettetett volna, 600 frtnál nagyobb jövedelemnél az első 1000 frtnak csak $\frac{1}{5}$, a második ezernek $\frac{2}{5}$, a harmadiknak $\frac{3}{5}$, a negyediknek $\frac{4}{5}$ -része, azontúl pedig a jövedelem egész összege rovatott volna meg adóval.

A becslés és kivetés elleni felszólalásokat, ha a járási (városi) bizottság határozata ellen intéztettek volna, a felülvizsgáló bizottság, az utóbbinak határozata ellen intézettek pedig a pénzügyministerium, és ha a pénzügyi közegek határozata ellen történt volna felszólalás, a pénzügyi hatóságok intézték volna el.

2. „A tőkekamat-adó“ tárgyát képezték volna az országok, közalapok és rendek kötvényeitől járó kamatok, valamint a kereseti adó alá nem eső társulatok osztalékai. Az adó a kereseti adóra nézve meghatározott százalékkal lett volna kivetendő, s a kamatok vagy osztalék kifizetésénél levonandó.

E törvényjavaslat az államkötvények kamataira ki nem hatván, az osztrák államadósság unificatiójáról szóló törvényben meghatározott adóperczent és adóztatási eljárás változatlanul fenmaradt volna.

3. A „személyes jövedelemadó“ tárgyául azon összes tiszta jövedelem jelöltetett ki, melyet physikai személyek, és oly testületek, melyeknek tagjai a testületi vagyonnak és jövedelemnek bizonyos részére jogos igényt nem emelhetnek, egy vagy több forrásból húznak, akár legyen az már egyszer adóval (föld-, ház-, kereseti- vagy tőkekamat-adóval) megróva, akár nem.

Kivétettek azok, kiknek összes jövedelme zárt helységben 700 forintot, másutt 600 forintot túl nem halad.

Ezen javaslat egészen a porosz osztályozott jövedelemadóhoz hasonlít.

A személyes jövedelemadó kivetése czéljából az adózók 20 osztályba soroztattak:

Az I. osztály	1,000 forintig	8 forintot,
II.	„ 1,000 — 1,500 forintig	15 „
III.	„ 1,500 — 2,000 „	27 „

IV. osztály	2,000— 2,500 forintig	40 forintot,
V. „	2,500— 3,000	„ 54 „
VI. „	3,000— 3,500	„ 70 „
X. „	5,500— 6,000	„ 160 „
XI. „	6,000—10,000	„ 3 ⁰ / ₀
XIX. „	70,000—80,000	„ 4 ³ / ₄ ⁰ / ₀
XX. „	80,000 frtot túlhaladó jövedelemtől	5 ⁰ / ₀ -ot fizetett volna.

A személyes jövedelemadó alapját rendszerint az adóévet megelőző évbeli tiszta jövedelem képezte volna, mely jövedelmet minden adóköteles az adókiadó bizottsághoz benyújtandó vallomány által lett volna köteles bejelenteni.

A vallomások megvizsgálásával s az adó kivetésével országos bizottságok bizattak volna meg, melyek a kereseti adó kivetésével, illetőleg az az elleni felszólalások eldöntésével megbízott bizottságok mintájára az adózók által választott és a kormány által megbízott tagokból alakítottak volna.

E javaslatok a földadóra vonatkozó javaslat kivételével, mely, mint említők, törvény erejére emeltetett, a kormány által visszavonattak.

Az egyenes adók reformjának égető kérdése azonban nem hagyta nyugodni szomszédunk kormányait, e szerint a tényleg is kormányon levő ministerium 1874-ben a házadóra, kereseti, tőkekamat és általános jövedelmi adóra vonatkozó újabbi javaslatokat terjesztett elő a képviselőház elé.

A házadóra nézve az 1874-ki javaslat is alapul a házbért, vagy az épület haszonértékét jelöli ki. Oly helyeken, a hol a kibérelt lakrészek száma a ki nem béreltekét túlhaladja, a házbér; egyébütt a becslés utján kinyomozott haszonérték szerint szabatik meg.

A házbéradó alá tartozó községekben a házbér vagy annak egyenértéke, évenkiut, a háztulajdonosok vallomásai alapján adóközegek által állapittatik meg; oly esetekben azonban, midőn valamely tényleg ki nem bérelt épületnek várható bérjöveldelmét a házbirtokos be nem vallja, vagy az általa bevallott használati érték nem áll arányban a tényleg kibérelt házak után megállapított bérjövedelemmel: a ház haszonértéke pénz-

ügyi közeg elnöklete alatt községi előjárókból s házbirtokosokból alakított bizottság által állapittatik meg.

Oly községekben, a hol a ki nem bérelt lakrészek száma kevesebb a kibérelteknél: az adóalapul veendő hasznóérték öt év tartamára azon bizottságok által állapittatik meg, melyek a föld hozadékának kinyomozására alakittattak. (Helyi, kerületi, országos és központi bizottság.)

A helyi és kerületi bizottság megbecsli az egyes épületet, hasznóértékét; az országos bizottság örködik a felett, hogy a becslési műveletek egyöntetűen eszközöltessenek; a központi bizottság az országos bizottságok által elfogadott becslési felvételek felett állítja helyre az egész biródalomra nézve az arányt, szóval a házak hasznóértékének megbecslése czéljából ugyanaz a hosszas procedura javasoltatott, mely a kataszteri hozadék megállapítására nézve elfogadtatott.

A becslési műveleteket megelőzőleg mindenekelőtt megállapittatik, hogy mely községek tartoznak a házbér, s melyek a ház hasznóértéke szerint kiszabandó adózás alá, s csak ha ez eldöntetik, kezdi meg a helyi, illetőleg kerületi bizottság a házak hasznóértékeinek kinyomozását.

Épületfentartási költség fejében a házbéradó alá tartozó községekben a házbér 15–30%-ka, a hasznóérték szerint adózó községekben a hasznóértéknek a bizottság által megállapított, 30%-nál azonban magasabbra nem szabható százalék vonat-
tik le.

Házépítéseknel, vagy toldásoknál időleges házadó-mentesség adatik.

A házadóról rendes kataszter készittetik, s az időnkénti változások nyilvántartásba vétetnek.

Az adókulcs megállapítása iránt külön törvény helyezettett kilátásba.

A kereseti adó tárgyául az üzleti és hasznóhajtó foglalkozások vétettek, tekintet nélkül arra, hogy az üzlet vagy foglalkozás önállóan, vagy szolgálati, vagy bérvizonyban folytattatik, még pedig három osztály szerint.

Az első osztályba vétettek a részvénytársulatok s egyáltalán mindazon üzleti társulatok, melyeknek vezetői nyilvános számadásra köteleztettek, — a második osztályba az első osz-

tályba nem tartozó üzleti vállalatok és foglalkozások, — a harmadikba a szolgálati viszonyból folyó fizetések és munkabérek.

Adóalapul az első osztályban az évi üzleti eredmény, a második osztályban az adókötelesnek bizottságilag megállapított jövedelme, a harmadik osztályban a fizetés vagy a bér vétetett.

A kereseti adó a törvényhozás útján megállapítandó százaléokban vettetik ki, még pedig az első osztályban az összes évi üzleti haszon után. Ha azonban az üzleti haszon a befektetett tőkék 2°/_o-kát nem érné el: ezen két százalék vétetik kivetési alapul. A második osztályban a bizottságilag megállapított üzleti jövedelemből 150 frt levonatik, s ezen kívül kereskedelmi és gyárilag kezelt üzleteknél 15°/_o;, a többi üzleteknél pedig 30°/_o vonatik le az üzleti jövedelemből. Az adóalapul szolgáló üzleti jövedelem azonban ezen osztályban 190 frtnál kevesebb nem lehet. A harmadik osztályban 1000 frt vagy annál kevesebb fizetésnél a fizetés $\frac{1}{5}$ -de; magasabb fizetésnél az első 1000 frt után $\frac{1}{5}$, a második 1000 frt után $\frac{1}{5}$, a harmadik és azon felül levő 1000 frt után $\frac{3}{5}$ rész vétetik adóalapul.

Az első és harmadik osztályu adóköteles jövedelem, évenként a második osztályu három évi időközönként állapittatik meg.

Az adókivetési műveleteket a pénzügyminister vezeti, az első osztályu jövedelem a pénzügyi hatóság, a második és harmadosztályu jövedelem kivető bizottságok által állapittatik meg.

Minden közigazgatási kerületre, valamint 10,000-nél több lelket számláló városra vagy iparos vidékre alakittatik egy-egy becselő bizottság, a 150, illetőleg 200 frtnál több évi adót fizető adózókra, valamint a bányászati üzemmel foglalkozókra nézve külön bizottságok alakittatnak. A becselő bizottságok állapittják meg az adókötelesek évi üzleti jövedelmét.

A becselő bizottságok munkálatainak felülvizsgálására, valamint az általuk eszközölt becslések elleü felszólalások eldöntésére minden kereskedelmi s iparkamarai kerületre nézve egy felülvizsgáló bizottság alakittatik.

Az adózásban az országos aránynak fentartása végett végül egy központi bizottság szerveztetik, melynek jogában áll a becselő

és felülvizsgáló bizottságok munkálatait megvizsgálni, az aránytalanságokat szükség esetén új becslés eszközlésével elenyésztetni s egyáltalán irányt jelölni az alsóbb fokú bizottságok elé, hogy a becslést jövőre mikép eszközöljék.

Az adókötelesnek jogában áll a becselő bizottság által kiszabott adó ellen a felülvizsgáló bizottsághoz folyamodni; további folyamodásnak nincs helye.

A járadékadó törvényjavaslat szerint járadék adó alá tartoznak a tőkekamatok s oly nyug- és ellátmányi díjak, melyek megtett szolgálat fejében adatnak. A tőkekamatjövedelem, egyéb jövedelmek híján, 600 frtig adómentes.

Adóalapul az évi összes kamat- vagy nyugdíjjövedelem vétetik; még pedig a kamatjövedelem egész összegében a nyugdíjjövedelem a harmadik osztályú kereseti adóra nézve megállított mérvben.

Az adó az adózók vallomásai alapján a pénzügyi hatóságok által vettetik ki.

Az itt elősorolt három adónem szigorúan a hozadéki adók természetének megfelelőleg s akkép van berendezve, hogy nemcsak az adóalap megállapítására, hanem a kivetés módjára nézve is szorosán az 1869. évben elfogadott földadó törvény elvei tartattak szem előtt, s a földadó czekre nézve mintegy alapadóul vétetett.

E hozadéki adók mellett, ezek kiegészítésell, s hiányaik részben való orvoslásaul a szoros osztályozott jövedelmi adó módjára egy általános vagy személyi jövedelmi adó hozatott javaslatba.

A személyi jövedelmi adóról szóló törvényjavaslat szerint mindenki, a kinek évi összes tiszta jövedelme 600 frtra rug, jövedelmi adó alá esik.

Csak physikai személyek és azon testületek adókötelesek, a melyek tagjainak nincs jogos igényök a testület vagyonának vagy jövedelmének egy bizonyos meghatározott részére.

A Reichsrathban képviselt királyságok és tartományokhoz tartozó egyének, ha e tartományokban laknak, összes jövedelmeik után esnek a jövedelmi adó alá; ha az országon kívül laknak, csakis az innét folyó jövedelmeiket illetőleg.

Ausztriában lakó külföldiek, a kiknek évi összes tiszta

jövedelmük eléri a 600 frtot, csak akkor esnek jövedelmi adó alá, ha vagy már egy év óta laknak az országban, vagy, ha ugyanott fekvő vagyonnal bírnak, vagy hasznot hajtó keresetük van; azonban mindez esetekben csak azon jövedelmét illetőleg, melyet ők ezen tartományokból húznak.

Jövedelemadó mentesek:

1. a császár és a császári ház tagjai;
2. az állam, a tartományok, a kerületek és a községek;
3. a testületeknek (alapítványoknak, intézeteknek) az oktatás céljaira, a nevelés és a jótékonyásra kizárólag fordított jövedelmei.

4. a cs. kir. hadsereg tisztjei és legénysége, tekintve szolgálati pótlékukat. Ha azonban valamely más jövedelmet is húznak, az adó ezen adóköteles jövedelemre szintén kiszabatik.

Adóalapul azon összes tiszta jövedelem vétetett, a melyet az adózó egy vagy több jövedelmi forrásból, az adóévet megelőző évben húzott.

A jövedelem az adókiivetés céljából, adóegységekben oly módon fejeztetik ki, hogy a megbecsült évi jövedelem 100—100 frtja és pedig:

1,000 frton alul 1	7,000—8,000 frtig 3·2
1,000—1,500 frtig 1·4	8,000—10,000 „ 3·4
1,500—2,000 » 1·6	10,000—15,000 » 3·6
2,000—2,500 » 1·8	15,000—20,000 » 3·8
2,500—3,000 » 2·0	20,000—30,000 » 4·0
3,000—3,500 » 2·2	30,000—40,000 » 4·2
3,500—4,000 » 2·4	40,000—50,000 » 4·4
4,500—5,000 » 2·6	50,000—60,000 » 4·6
5,000—6,000 » 2·8	60,000—70,000 » 4·8
6,000—7,000 » 3·0	70,000 és feljebb 5·0

adóegységül számitandó.

Az adó főösszege törvény útján állapittatik meg, és a megbecsült jövedelemhez képest, illetőleg a fentebbiek szerint kinyomozott adóegységnek aránya szerint vettetik ki az egyes adózókra.

A jövedelmi adókiivetési műveletek legfőbb intézése a pénzügyminister kezében van.

Az adó alá eső jövedelem számszerinti megállapítása céljából kerületi, országos bizottságok s egy központi bizottság alakíttatnak, és pedig:

a) kerületi és helyi bizottságok minden egyes politikai kerület vagy oly nagyobb városi kerületek és kereskedelmi helyek területe számára, a melyek 10,000-nél több lélekkel bírnak;

b) felszólalási bizottságok, minden tartomány számára alakíttatnak.

Nagyobb tartományokban azonban több felszólalási bizottság is állítható fel; végül

c) egy központi bizottság az egész birodalomra nézve.

A bizottságok működési köve olyan, mint a kereseti adó megállapítására kijelölt bizottságoké.

Az adóalap, az adókötelesek vallomásai alapján, a bizottságok által állapíttatik meg.

Az adó alá eső jövedelem számszerinti megállapítására nézve következő alapelvek tartandók szem előtt:

A) A fekvő jószágnál megkülönböztendő az, vajjon az abból nyert jövelem:

a) saját gazdálkodásból;

b) bérbeadásból; vagy

c) dologi joghaszonvételtől származik-e.

Saját gazdálkodás esetén a jövedelmet a mező- és erdőgazdaság üzése által elért nyeresemény képezi, e szerint tehát nemcsak a földadó alá eső hozadék, hanem a gazdasági üzemmel összekötött mellékhaszonvételekből (állattenyésztés, tejeladás, kőbányákból) huzott jövedelmek is.

A bérbe adott telkeknél jövedelmül vétetik az időszerinti bérösszeg, a bérlő netaláni melléknyereségeinek hozzáadásával és a bérbeadóra visszacsú terhek leszámításával.

A dologi terhek után eső haszon a helyi árak szerint készpénzre számitandó át.

B) Épületeknél a házadó-törvény értelmében megállapított tiszta házbérösszeg vagy a használati érték vétetik jövedelmi adóalapul.

C) Ez önálló üzletek és foglalkozások évi jövedelme, hová haszonbérletek is tartoznak, azon valódi nyeresemény után álla-

pittatik meg, a melyet az üzlet vagy foglalkozás, a kezelési költségek leszámításával, a megelőző év folyamában elejt.

Oly vállalatoknál, melyekben többen közösen vesznek részt, nem az összes jövedelem, hanem a közös jövedelemből minden egyes résztvevőre eső összeg veendő tekintetbe.

D) A szolgálati vagy bérvizonyból eredő jövedelemhez mindazon állandó vagy változó illetmények számítandók, a melyek valamely szolgálattelvőnek, a szolgálat jutalmául, s nem a szolgálatadó érdekében tett vagy teendő kiadások kárpótlásául, biztosítatnak, legyenek bár ez illetmények pénzbeli vagy naturalis, bizonyos összegű vagy százalék szerinti haszonélvezetek.

E) A tőkevagyonból folyó jövedelemhez mindazon követelésekből eredő kamatok tartoznak, a mely követeléseket valaki az állam, nyilvános alapítványok, társulatok vagy részvény-vállalatok, külföldi államok vagy magánadósok iránt támaszt, legyenek bár azok akár irással megerősítve, akár nem, akár jelzálogilag biztosítva, akár nem; ide tartoznak továbbá az életjáradékok is más tőkéből folyó kamatélvezetet képviselő jövedelmek (részvény-kamatok, osztalékok, részilletékek), nyugdíjak, nyugalmi és biztosító élvezetek, és a földbirtokokkal összekötött dologi jogbeli haszonvételek.

F) Ha házasfeleknek elkülönített jövedelmük van, a beeslés az összjövedelemre vonatkozólag történik.

Ha az önállóságra még fel nem jogositott, s szülői hatalom alatt álló gyermekeknek külön jövedelmük van, ennek a szülőkre eső része, ezek összjövedelméhez számítandó.

A gyermekek jövedelmének megtakarítandó része, tekintet nélkül a szülőkre eső jövedelem-részletre, külön becsülendő meg. Az özvegyek és elvált házas nők, valamint az atyai hatalom alatt nem álló kiskorúak jövedelme külön becsülendő meg.

G) A jövedelem megállapítása a megelőző év eredményéhez mérten történik, s csak, ha az adózási kötelezettség adó-év folyamában áll be, állapítandó az meg az adó-év valószínű jövedelméhez mérten.

H) A tiszta jövedelem kinyomozásánál a beeslés alkalmával a kezelési költségeken kívül tekintetbe veendők:

a) az adózók által a megelőző évre fizetendő egyenes adók, és pótlékok a jövedelmi adó kivételével;

b) a fekvő vagyonból folyó jövedelemnél az azon fekvő dologi terhek;

c) magán adósságok kamatai egyáltalában, továbbá magánjogi czímen alapuló s a jövedelemmel közvetlenül összeköttetésben álló terhek, és pedig azon esetben is, ha jelzálogilag biztosítva nincsenek, s e szerint az adóköteles vállalatokra fordított idegen tőkék után fizetendő kamatok, ha a magán hitelező neve és lakhelye, s az adósság czíme a bevallásban felemlítettik.

Ellenben az adózónak, a háztartás költségeinek fedezésére, és az ő hozzátartozóinak eltartására fordított kiadásai nem vonathatnak le az adóköteles jövedelemből.

I) Az egyes jövedelmi források után elérhető összjövedelem száz forintokra kikerekítve fejeztetik ki.

E javaslatok, bár előterjesztésük óta három hosszú év telt el, az osztrák képviselőházban fenforgó nézeteltérések miatt, még mindég a függő kérdések számát szaporítjuk.

Ily körülmények között a hosszú s beható tárgyalások s tervezetések daczára is ott vannak osztrák szomszédaink egyenes adóikat illetőleg, a hol voltak három évtized előtt. Pedig az egyenes adók reformja, ismételjük, nálunk égető kérdés.

A földadó nemcsak hogy elavult alapokon nyugszik, de hozzá még több különféle időben és elvek szerint lön megállapítva, e szerint az adózásban nemcsak az egyes tartományok, de egyes kerületek sőt egyes községek határaiban is a legnagyobb aránytalanságok vannak.

A házadó ugy mint minálunk, majd a házbér majd az osztályozás alapján vettetik ki. Az helyes volna elveiben, de alkalmazása folytán különösen a városokban direct fogyasztási adóvá lesz, ez helytelen elvi ugy mint gyakorlati szempontból, mert nem a jövedelem, hanem a ház kiterjedése szerint szabatik ki.

A kereseti adóra nézve felállított osztályok nem felelnek meg a mai viszonyoknak s kivételése nem az osztó igazságnak s az önkormányzat követelményének.

A jövedelmi adó szintén úgy elveire mint alkalmazására nézve is helytelen, s mint a többi adóhoz alkalmazott pótdó, a többi adónak hibáit fokozza s az arányos adózás megvalósítása helyett a kivetés felesleges complicatióját idézi elő.

Ily körülmények között a kormány engedve a kényszerültségnek, a gyökeres reform kérdését függőben tartva, provisorius intézkedések által vélt segitendőnek a bajon.

E végből még a múlt év október havában törvényjavaslatokat terjesztett a képviselőház elé, melyek szerint a jövedelmi adó hatályon kívül helyeztetnék, a fennálló hozadéki adók átlag véve 10 % -al mérsékeltetnének, a hozadéki adók stabilizáltatnának, a pótlékok megszüntetnének, a vállalatok adóügye rendeztetnék, a hozadéki adók körül fenlevő helyi és provinczialis természetű egyenetlenségek megszüntetnének, és végül egy általános progressiv jövedelmi adó hozatnék be.

E javaslatokat a birodalmi tanács adóügyi bizottsága tárgyalás alá vevén, 8 hónapi tárgyalás után elvben elfogadta, s a birodalmi tanács többsége is magáévá tette.

E javaslatok lényegét, valamint általában az itt körvonalozott tervezetek irányát egy más alkalommal fogjuk az elmélet és gyakorlat szempontjából megvilágítani.

DOBNER RUDOLF.